

AÑOJ!

De trappen naar de Praagse burcht ter hoogte van de Thunovska-straat. Links is een wijnhuis, genaamd "De koning van Brabant".

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden

Nederland - Tsjechië & Slowakije

Nr. 120 Juli/Augustus

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 078-6 81 26 03

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. en fax 070-3 25 86 79

A. den Boogert penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechië & Slowakije
Tel. en fax 010-4 20 55 81

mevr. M. van Dorst G.P.A. Schöpping
G. Molenaar mevr. H. Sugito
C. Oostveen J. Vrijhof

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. en fax 070-3 25 86 79
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito J. Vrijhof
J. Sugito J.F.E. Wallin
mevr. J. van Unnik

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GSM (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-3 27 87 06
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse
Jacques de Co

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6 79 14 23
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4 20 55 81
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-3 56 04 88

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-6 79 14 23
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3 90 11 90

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 078-6 81 26 03

ISSN 1383-0899

Leden en donateurs ontvangen gratis het verenigingsblad 'AHOJ'.

Uit het huishoudelijk reglement:

Lidmaatschap

Aanmelding als lid/donateur van de vereniging kan uitsluitend geschieden door een aanmeldingsformulier geheel ingevuld en ondertekend aan het bestuur te doen toekomen.

Zodra de contributiebetaling door het bestuur is ontvangen, ontvangt het lid een lidmaatschapskaart voor het lopende verenigingsjaar.

De leden zijn verplicht de contributie over enig jaar voor 1 maart van dat jaar te voldoen op een door het bestuur aangegeven wijze.

Indien een lidmaatschap na 30 juni van enig jaar ingaat, is het betreffende lid over het nog resterende gedeelte van dat jaar slechts de helft van de geldende jaarcontributie verschuldigd, met dien verstande dat bij toetreding als lid in november of december over het dan lopende jaar in het geheel geen contributie verschuldigd is, mits de contributie over het volgende jaar wordt voldaan.

Statuten, artikel 5.4:

Het lidmaatschap eindigt door opzegging door het lid, door het overlijden van het lid of door roeyement van het lid door de algemene ledenvergadering. Opzegging kan slechts schriftelijk geschieden, uiterlijk twee maanden voor het einde van een verenigingsjaar.

Specialist in Tsjechië

rapide tours
TOURINGCAR- EN REISBURO

Stationsstraat 25
9482 TX TYNAARLO/Holland
Tel. 0592-543300
telefax: 0592-542767

Verhuur van luxe touringcars, binnen- en buitenland. Cultuur-, Educatie- en Communicatiereizen

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23A, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

VAN DE VOORZITTER

In de laatste bestuursvergadering hebben wij besloten volgend voorjaar wederom een reis te organiseren. De laatste reis is goed bevallen, dat hebt u intussen reeds een aantal malen kunnen horen. Op 15 juni was er reeds een reünie van de deelnemers, 22 van de 26 waren aanwezig, voorwaar een bijzondere score.

Dat geeft te denken. Voor de Vereniging is het bijzonder goed. Een aantal mensen leert elkaar beter kennen, de saamhorigheid was uitstekend, iedereen heeft wel op zijn of haar manier een Tsjechisch of Slowaaks aanknopingspunt, een gemeenschappelijke belangstelling is oorzaak van grote homogeniteit. Dus volgend jaar weer. Maar dan naar Slowakije. Ook weer omstreeks eind april/begin mei, afhankelijk van de schoolvakanties.

Hoe we zullen reizen, zoeken we nog uit. Natuurlijk ben je naar Slowakije langer onderweg. Er gaan binnenkort een paar verspieters naar het beloofde land, of zij er Rachab (Joz. 2:2) zullen ontmoeten acht ik onwaarschijnlijk, wel ligt het in de bedoeling Hans de Groot, die u wel kent, op te zoeken, want die kan en wil ons helpen er een geslaagde onderneming van te maken.

Wij stellen de inschrijving voor deze tocht nog niet open. Wanneer het waar is dat de groep van dit jaar in overgrote mate weer meegaat, dan voorzie ik een probleem. We beperken het aantal tot 35, omdat dat naar ons inzicht het maximum is voor een reisleader. Ook voor de samenhang van de groep trouwens. Hoe we dat gaan oplossen? Het is nog niet zover, komen die tijden, komen die plagen, hoor ik mijn moeder nog zeggen.

Arie Hoogstad

VAN DE REDACTIE

Vakantietijd en dat betekent een gecombineerd juli/augustusnummer.

Er zijn de afgelopen maand geen nieuwe leden ingeschreven, dat is ongewoon. Misschien loopt het na de vakantieperiode storm?

Een evenement waar men graag veel belangstellenden ziet komen, vindt op 14 september in Naarden plaats. Men kan er ook nog kraamheren en kraamvrouwen gebruiken. Nee, dat doet geen pijn. U leest er alles over op de volgende pagina.

Over uiteenlopende onderwerpen ontvingen wij leuke bijdragen van een aantal leden. Bij "Van en over - diversen" en bij "Van de leden" geplaatst.

Voorts heeft de heer Krug het plan opgevat om enkele Tsjechische en/of Slowaakse sprookjes te vertellen, want zijn portretten raken een beetje op. Als kinderen op schoot bij meneer Krug. Lijkt me leuk.

Kopij voor het septembernummer inzenden vóór de redactievergadering op maandag 26 augustus. De redactie heeft nu even pauze, in september hoort u weer van ons. Het secretariaat blijft wel gewoon aan de gang.

Prettige weken! Tot in september,

Hennie v.d. Burg

S T I C H T I N G

OPROEP

AAN ALLEN DIE EEN STEDEN- OF VRIENDSCHAPSBAND HEBBEN MET EEN PLAATS OF VERENIGING IN TSJECHIË

Geachte dames en heren,

Op zaterdag 14 september a.s. zal er in de vesting-Naarden een Nederlands - Tsjechische markt gehouden worden. Op deze markt zullen zaken- en handwerkslieden uit Nederland en Tsjechië, vooral uit onze zustergemeente Uherský Brod, op een bescheiden wijze hun waren te koop aanbieden en handwerk uitoefenen.

Midden op het terrein zullen in en rond de muziektent muziek- en folkloregroepen uit Nederland en Tsjechië hun kunnen tonen aan de aanwezigen.

Deze markt zal s'morgens om 10.00 uur door de burgemeesters van Uherský Brod en Naarden geopend worden en om 17.00 uur door de voorzitter van de stichting Naarden - Uherský Brod worden gesloten. Vervolgens is er een gezamenlijke maaltijd met de medewerkers van de stichting en de Tsjechische gasten, ongeveer 150 personen.

Deze dag wordt georganiseerd in samenwerking met de commissie "Open Monumentendag Naarden". Dit heeft tot gevolg dat de gehele dag alle monumenten van Naarden gratis voor het publiek geopend zijn. Dus men kan gratis een bezoek brengen aan het Comeniusmuseum, het Mausoleum, het stadhuis uit 1601, de Grote- of Sint Vituskerk uit 1380, het Burger Weeshuis enz. enz.

Velen, die een stedenband met een Tsjechische plaats hebben, bezoeken met hun gasten het graf van de grote Tsjechische theoloog, pedagoog en filosoof Jan Amos Comenius in het Mausoleum te Naarden. Onder deze gasten zijn vaak zangverenigingen, muziek- en dansgroepen.

Wij, als stichting Naarden - Uherský Brod, zouden het zeer op prijs stellen als u, indien u rond de periode van 14 september gasten heeft, de zaterdag zou besteden om het bezoek aan Naarden op deze dag te laten vallen. Of indien u als organisatie rond die periode een zang-, dans- of muziekgroep te gast heeft ook 14 september zou reserveren om een bezoek aan Naarden te kunnen brengen en dan ook bedoelde groep in de gelegenheid te stellen een uit- cq opvoering te geven van hun kunnen, voor de bewaarders van het graf van hun volksheld Jan Amos Comenius.

Indien u op deze oproep gehoor wilt geven of dat u nadere informatie over genoemde activiteiten wenst, stuur dan even een briefje naar **Stichting Naarden - Uherský Brod - Postbus 5210 - 1410 AE Naarden**, of pleeg een telefoontje met ons secretariaat **035 - 69 47471**.

Ook als u een kraam (kosten f.50,-) kunt vullen met voor de verkoop bestemde specifieke Tsjechisch artikelen of dat u reizen of vakantieverblijven wilt promoten, neem dan gerust even contact met ons op. Ook u bent van harte welkom!!!!

Bij voorbaat u dankend voor uw medewerking in deze, verblijven wij in afwachting van uw reactie,

Namens het bestuur van de
Stichting Naarden - Uherský Brod,
de secretaris,
w.g. Paul Vuijst

7 NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

De redactie van 'Ahoj' ontving van mevrouw Groothoff, secretaris van de stichting Stedenband Leiderdorp-Šamorín, het jaarverslag 1995 en het informatieblad van juni 1996.

In het jaarverslag een overzicht van de door de stichting verzorgde publiciteit om de nodige bekendheid in en om Leiderdorp te bevorderen. Zo schreef ook de burgemeester van Šamorín op initia-

tief van het stichtingsbestuur een stukje in het boekje van de Oranjevereniging. Naast felicitaties ter gelegenheid van 50 jaar bevrijding gaf burgemeester Babej zijn opvattingen en ideeën over vrijheid en vrij zijn weer. Begonnen werd met de verspreiding van een krantje met daarin het stedenbandnieuws. In 1995 verschenen er al drie nummers van dit informatieblad, geheten L.S., wat staat voor zowel Lectori Salutem als Leiderdorp-Šamorín. En natuurlijk werd de stedenband ook onder de aandacht van de Leiderdorpers gebracht via de gewone media, een vitrine in het gemeentehuis en activiteiten op de jaarlijkse braderie. Ook in Šamorín werd een etalage met gegevens over de Nederlandse partnergemeente ingericht. Dat was het werk van de inmiddels ook aldaar opgerichte stedenbandstichting Šamorín-Leiderdorp.

In het jaarverslag wordt melding gemaakt van de intensieve contacten met personen, instellingen en bedrijven, die iets (kunnen gaan) doen in het kader van de stedenband, een hele opsomming, en hetzelfde geldt voor de "tegenpartij" in Slowakije die steeds meer particulieren en instanties bij de jumelage weet te betrekken.

Een van de organisaties die zich nauw bij de stedenband betrokken voelt is Lions Leiderdorp. De Lions kregen van de stichting informatie over het jeugdopvangwerk van enkele Don Boschusters in Šamorín, een project dat best nog wat financiële steun zou kunnen gebruiken. Er werd dadelijk een initiatief ontwikkeld door middel van een kerstkaartenactie.

Uit een bericht van LS in juni jl. blijkt dat de opbrengst daarvan f 3000,- heeft bedragen, wat ten goede zal komen aan zowel het jeugd-opvangwerk als aan het kindertehuis in Šamorín.

Ondertussen zijn de Leiderdorpse Lions al weer met een nieuwe actie begonnen. Die zal gevoerd worden om steun te geven aan een initiatief van het Šamorínse gemeentebestuur. Men wil namelijk een opvang van daklozen tot stand brengen. Nog al wat inwoners moeten uit hun huis gezet worden wegens hoog oplopende huurschuld. Er zijn te veel wachtenden op huisvesting om wanbetalers "gratis" woongenot te kunnen blijven bieden. Die niet-betalers, maar ook anderen die om de een af andere reden geen woning hebben, wil men onderdak gaan bieden in een opvanggebouw. Het ontwerp voor zo'n huis is er, nu het geld nog. Daarbij willen de Lions gaan helpen, meldt LS.

In het jaarverslag wordt door het stichtingsbestuur als conclusie gegeven dat de stedenband in 1995 met zeer gevarieerde middelen en contacten verstevigd en uitgebouwd is.

Almere-České Budějovice

České Budějovice is een van de jumelage-gemeenten in Bohemen, waar de VNTS-reisclub eind april officieel op het stadhuis is ontvangen.

Op 10 en 11 juni jl. bezocht een grote gemeentelijke delegatie uit de Tsjechische stad partnerplaats Almere en had daar een stevig programma af te werken. Ook het bestuur van de VNTS had een uitnodiging gekregen voor een ontmoeting met de gasten en vaardigde Jan Vrijhof daarvoor af. Een prima greep, want hij kon gelijk als tolk goede diensten bewijzen bij

de te leggen contacten tussen gastheren/gastvrouwen en de gasten. Bij dit soort ontmoetingen zijn tolken vaak onontbeerlijk. Niet iedereen kan met Duits of Engels bij iedereen terecht, blijkt

gemeente almere

steeds weer. Dus is Jan twee dagen in touw geweest met het bevorderen van de communicatie, iets waarmee hij andere jumelagemeenten bij hun contacten met alleen Tsjechisch sprekenden ook best eens wil helpen. Zelfs meereizen naar de zustergemeente in Tsjechië is in beginsel mogelijk. Voor overleg belle men Jan Vrijhof, tel. 010-4121714.

Almere's stedenbandcoördinator, de heer Frans Klaver, heeft toegezegd over het bezoek uit České Budějovice voor 'Ahoj' een verslag te schrijven. Dat zal in de stille zomerperiode gebeuren, dus dat houdt u nog even tegood.

Jan van Gastel

Steunpunt Midden- en Oost-Europa

Het Steunpunt Midden- en Oosteuropa van de gemeente Rotterdam heeft een (concept)gids voor het organiseren van transporten uitgebracht t.b.v. Rotterdamse organisaties met (non-profit)contacten in Oost-Europa. In maart j.l. heeft ze daar een thema-avond aan gewijd. Drie dingen stonden toen centraal:

- presentatie van de concept-gids;
- hoe kun je elkaars activiteiten versterken;
- geef een man geen vis maar leer hem vissen: omschakeling naar structurele projecten; m.a.w. hoe leer je je Oost-Europese partner op z'n eigen benen te staan.

Op die avond zijn een aantal kanttekeningen en opmerkingen geplaatst door vertegenwoordigers van Rotterdamse organisaties die contacten onderhouden met Oosteuropese partners die zijn verwerkt door Brigitte Widdershoven, stagiaire bij het Steunpunt. Men wil graag komen tot coördinatie van hulptransporten naar Oost-Europa, omdat men vaak van elkaar niet weet wat men doet. Heel belangrijk zijn de volgende aandachtspunten: verkeersregels ter plaatse, grensdocumenten, verzekeringen, criminaliteit. Een ander heet hangijzer is de vraag hoe een betrouwbare partner te vinden.

Pas begin juni is het verslag van de thema-avond toegestuurd aan geïnteresseerden waarvoor excuses van het Steunpunt en vandaar dit late verslag.

Een andere conferentie vond maandag 17 juni j.l. plaats in het stadhuis van Rotterdam met als titel Subsidies & Voorlichting.

Deze werd georganiseerd door het Steunpunt Midden en Oost-Europa van de gemeente Rotterdam i.s.m. het Platform Gemeentelijk Vredesbeleid van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Voorlichting was een thema waar uw verslaggever helaas maar kort bij kon zijn. De sessies liepen parallel en ik kan mezelf helaas niet in tweeën delen. Een belangrijk gegeven volgens een van de inleiders is dat je als gemeente of stedenbandcomité ook de lokale pers moet inschakelen voor de voorlichting naar de plaatselijke bevolking toe. Indien dat achterwege blijft weet men niet wat er zich afspeelt op stedenbandgebied en de kans bestaat dan dat de boel daardoor verwatert.

Het grootste deel van de dag was ik aanwezig bij bijeenkomsten m.b.t. het thema subsidies. Centraal stond: hoe vraag ik subsidie aan en bij wie? (Voor de liefhebbers: er bestaan in Nederland ruim 800 subsidies op dit gebied.) Er waren vertegenwoordigers van verschillende fondsen aanwezig; o.a. het Prins Bernardfonds/Anjerfonds (het grootste particuliere fonds in Nederland) die nuttige adviezen gaven.

Uit bovenstaande blijkt dat het Steunpunt behoorlijk aan de weg timmert op het gebied van voorlichting en informatieuitwisseling m.b.t. Oost-Europa.

Nadere informatie en documentatie is verkrijgbaar bij het Steunpunt Midden- en Oost-Europa van de gemeente Rotterdam tel. 010-417.35.83 fax 010-417.36.74.

N.B.! Begin augustus verhuist het steunpunt naar een andere lokatie!

Jan Vrijhof

VAN DE LEDEN

Bij "Van en Over - Diversen" plaatst de redactie een ingekort krantenartikel over het wel en wee van het nieuwe hotel van ons lid *Nancy Engelen uit Tiel* in het Reuzengebergte.

Dat doen we ook met het artikel over de kersverse natuuristen-camping van ons lid *G. v.d. Boogaart uit Goirle*.

In deze rubriek nieuws over talencursussen in Praag, ontvangen van *mevr. Krijgsman-Bos uit Oegstgeest*, maar wij beginnen met een oproep van *mevr. A.L. Patka uit Amstelveen*.

Geachte redactie,

Wilt u zo vriendelijk zijn om de volgende brief in AHOJ te plaatsen? Deze kinderen willen erg graag in contact komen met Nederlandse pen-vrienden. Bij voorbaat heel hartelijk bedankt.

Mevr. A.L. Patka

Two Czech children would be very happy to find pen-friends in the Netherlands. They live in the little village near from Brno. They have a dog. They can correspond in English or German.

Šárka is 15 years old. She studies the 4th year of the secondary school. She studies 4 years German and now starts with English. She plays chess several years in our Chess Club. She loves Beatles. She collects picture-postcards.

Ondra is 12 years old. He starts the study of the secondary school. He studies English 1 year. He plays chess many years, too. He is interested in football and hockey.

Address: Šárka Neklapilová Ondra Neklapil
Tyršova 189, 664 17 Tetčice, Czech Republic.

Lingua Bohemica

Voor wie Tsjechisch wil leren in Praag zijn er weer mogelijkheden bij de dames Pecova en Pišova. Zij ontvangen graag cursisten op de volgende data.

Zomercursussen

6000 Kč incl. lesmateriaal

A. 22.7 - 2.8 '96

B. 5.8 - 16.8

C. 19.8 - 30.8

D. 2.9 - 13.9

Herfstcursussen

3600 Kč incl. lesmateriaal

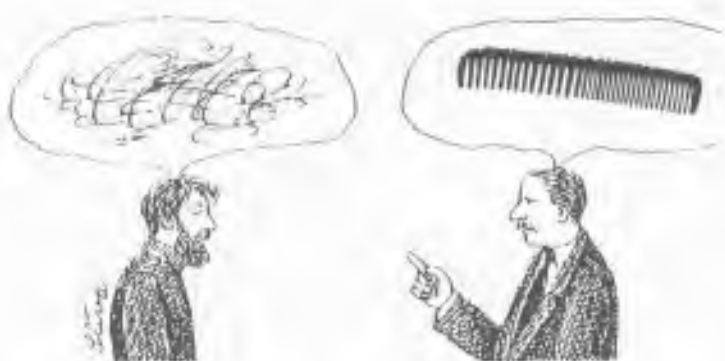
A. 16.9 - 21.9

B. 23.9 - 28.9

C. 30.9 - 5.10

Trouwens, het hele jaar door valt er van alles aan lessen met hen te regelen.

Hun adres: Lingua Bohemica,
Československé armády 9;
160 00 Praha 6, Bubeneč.
Fax: 0042 2 24315576;
Tel. 0042 2 24312775.

Op een Duits of Tsjechisch geschreven verzoek sturen zij inlichting en aanmeldingsformulieren. Enthousiaste aanbeveling en informatie geef ik u ook graag.

J. Krijgsman-Bos, Lange Voort 16, 2341 KA Oegstgeest. Tel. 071/5156276.

(U doet er verstandig aan eerst telefonisch te informeren, daar de sluitingsdatum van de zomercursus - eind juni - reeds is verstreken; red.)

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

UIT DE KNIPSELMAP

De Tsjechische parlementsverkiezingen.

Op 31 mei en 1 juni jl. werden in de Tsjechische Republiek parlementsverkiezingen gehouden. Daarover is in de Nederlandse media wel bericht, maar als echt "hot news" werd het toch niet gebracht. In de meeste kranten een kolommetje van 20 tot 30 cm met een bescheiden kopje daarboven en in het TV-journaal een enkel minuutje. Tsjechië is geen wereldnieuws. Bij Ahoj ligt dat wat anders en dus vis ik eerst maar wat berichten over verkiezingen uit de knipselmap. Te beginnen met een voorbeschouwing uit de Haagsche Courant van 30 mei jl. "Tsjechische premier Klaus kan niets gebeuren" staat boven het stuk van de hand van Hans Gertsen. De peilingen voorspellen allemaal een ruime overwinning van de coalitiepartijen. Een coalitie waarin Klaus met zijn ODS de dienst uitmaakt, dus ...!

In het weekblad Elsevier van 1 juni is Vera Illes dezelfde mening toegedaan. Beide correspondenten schilderen nog eens de successen die premier Klaus heeft geboekt. Zoals de economische groei, de "harde" kroon, het begrotingsoverschot en de lage werkloosheid. Een land dat voldoet aan de voorwaarden van het Verdrag van Maastricht, meer dan een aantal West-Europese landen rijp voor toetreding tot de Europese Unie. Dit alles zal zwaarder wegen dan de minpunten die er ook zijn: uitholling van koopkracht en collectieve voorzieningen en de gevreesde plannen voor privatisering van de gezondheidszorg, zo wordt voorspeld. Toen werd het maandag 3 juni en kon de balans opgemaakt worden.

Bij een opkomstpercentage van 76% had de coalitie van ODS, KDU-ČSL en ODA 44% van de uitgebrachte stemmen gekregen, goed voor 99 van de 200 zetels, twee minder dan nodig voor de meerderheid, die tot dan 101 zetels had bedragen. De grootste oppositiepartij ČSSD, de Tsjechische sociaal-democratische partij behaalde 26,44%, goed voor 61 zetels. Voor de communisten KSČM was er 10,33% (22 zetels) en de extreem rechtse Republikeinen SPR-RSČ sprokkelde 8,01% bij elkaar en legden beslag op 18 zetels. De overige partijen bleven alle onder de 5% en stonden volgens de regels van de kieswet met lege handen.

De Haagse Courant meldde: "Ruk naar links in Tsjechië" en had het over een forse schok in politiek Praag. De krant constateerde dat de "onvrede over het liberale beleid van premier Klaus onverwacht sterk is gegroeid." Volgens een kort commentaar in het Algemeen Dagblad had de regering "de rekening gepresenteerd gekregen van wanbeleid in de sociale en gezondheidspolitiek". Zoals wel vaker hadden de prognoses er naast gezeten. Toch was het niet de ODS (Burger Democratische Partij) die veel verlies leed; de partij handhaafde zich op bijna 30%, maar de kleine coalitiepartners KDU-ČSL (Christen-Democraten) en ODA (Burger Democratische Alliantie) kregen flinke tikken en feitelijk is het kwijtraken van de meerderheid voor de regering in het parlement daaraan te wijten.

Grote winnaar werd dus de ČSSD van Miloš Zeman, maar voor die partij werd dadelijk vastgesteld dat er weinig partners voorhanden waren om iets van een meerderheid tot stand te brengen. Vandaar dat de kranten een voortzetting van de oude coalitie of als minderheidsregering of met gedoogsteun van nu eens de ene dan weer van een andere partij, waarschijnlijk achtten.

Als het julinumnummer van Ahoj verschijnt zal de afloop van de regeringsvorming wel bekend zijn.

In de Prager Zeitung van 6 juni een nadere analyse van de verkiezingsuitslag. En ook het bericht dat de eerste prognose, vlak na de sluiting van de stemlokalen op zaterdag 1 juni, 14.00 uur, uitging van een score van ruim 33% voor de ODS en 23% voor de ČSSD, alsmede van een

Vladimír Jiránek

Vážený Lidé! (Zeer geëerde mensen!)

duidelijke meerderheid van de regeringspartijen tezamen. De daarna volgende echte uitslagen gaven vooral in de eerste uren een nog schommelend beeld. Even leek het er op dat coalitiegenoot ODA de fatale 5%-lijn niet zou halen en dat de kansloos geachte vrije democraten van Jiří Dienstbier dat wél zou lukken. Tot uiteindelijk het werkelijke resultaat bekend was, bleven er zulke onzekerheden optreden. Gevraagd naar hun motief om zo of zo te stemmen lieten heel veel Tsjechen weten dat "sociale argumenten" hun keuze hadden bepaald. Waarnemers meenden daarom al vlug dat de winst van de ČSSD wel eens ruim zou kunnen uitvallen. Met bijna 26,5% behaalde deze partij een ook in vergelijking met de tijd van de eerste republiek historische top. De krant geeft nog enkele opmerkelijke uitkomsten. Zoals het stemgedrag van leger en politie. Volgens onderzoekers ging 18% van de stemmen daar naar de communistische KSČM, terwijl de rechts-radicalen republikeinen 14% in de wacht sleepten. Landelijk gezien kon de veelgehoorde en belachelijk gemaakte partij voor gepensioneerden toch nog ruim 3% van alle stemmen vergaren. Bij de ouderen gingen relatief veel stemmen naar KSČM en ČSSD. Deze laatste partij moest het verder hebben van werknemers met lagere inkomens, terwijl grote en kleine ondernemers en mensen met hogere inkomens vrijwel zonder uitzondering hun steun aan regeringspartijen, vooral aan de ODS, bleken te hebben gegeven. Ook de jonge kiezers (tot 25 jaar) bleken vooral ODS-stemmers te zijn. Geen echte verrassing, gelet op de in andere landen bestaande trends.

De Prager Zeitung en ook enkele geciteerde Tsjechische dagbladen trekken uit de verkiezingsresultaten de conclusie dat een flink deel van de bevolking de door Klaus aangekondigde hervormingen, als het invoeren van eigen risico's in de gezondheidszorg, het vrijlaten van huurprijzen en het heffen van hoge onderwijsbijdragen als sociaal te belastend van de hand wijst en dat de toekomstige regering, van welke snit ook, zulke maatregelen niet meer zo eenvoudig door het parlement goedgekeurd zal krijgen als "Václav Thatcher" (benaming in de Prager Zeitung) vóór de verkiezingen verwacht zal hebben. Met de arrogantie van de macht, die de premier nog wel eens uitstraalde, is het afgelopen, de kiezers hebben een schot voor de boeg gegeven zonder het trotse schip tot zinken te hebben willen brengen, zo luiden andere conclusies. Een volledig ongewijzigde koers zou een volgende keer wél tot een voltreffer kunnen leiden en dus zal de verkiezingsuitslag zeker niet zonder gevolgen blijven, is de verwachting.

Knipseltjes

- De Nederlandse investeringen in Slowakije zijn volgens de laatst bekende gegevens opgelopen tot zo'n tachtig miljoen gulden. Het grootste gedeelte daarvan komt voor rekening van ING en Heineken. Dit laatste bedrijf heeft inmiddels een belang van 66 procent in Gouden Fazant, de grootste bierbrouwerij van Slowakije. Begin volgend jaar gaat nu ook ABN-AMRO zich in Slowakije vestigen. Nadere bijzonderheden zijn nog niet bekend gemaakt.

- In Praag zijn bijzonderheden onthuld over een door de Tsjechoslowaakse geheime dienst kort na de communistische machtsovername in 1948 toegepaste verhoormethode. In die tijd wilden vele burgers het land verlaten en op die wens werd ingespeeld. Er werd in de grensstreek met Beieren, nog op Tsjechisch gebied, een "nepgrens" ingericht, vluchtelingen werden begeleid, zogenaamd om hen te helpen, en dan zodra de "nepgrens" was gepasseerd stonden daar agenten vermomd als Amerikaanse soldaten of Duitse politiemensen gereed die de blijde emigranten allerlei informatie ontfutselden. Van de aard daarvan hing het af of de verdere reis richting westen of oosten ging.

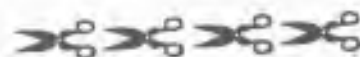
POD ZVICINOU **hotel restaurant**

Uniek hotel 120 km ten noord-oosten van Praag met Nederlandse leiding.

Door zijn exclusieve ligging is het hotel een prima uitgangspunt voor een onvergetelijke vakantie.

Voor meer informatie:
(en voor al uw vakanties in Tsjechië)

"Hotel Pod Zvicinou"
correspondentie-adres in Nederland:
St. Walburgbuitensingel 14
4001 ML Tiel
Tel. 0344-623 987

- Škoda brengt in oktober a.s. tijdens de Parijse autosalon een nieuwe, grote auto voor het voetlicht, die vanaf begin 1997 ook in Nederland te koop zal zijn voor een prijs van, naar verwachting, even onder de dertigduizend gulden. Insiders hebben de Tsjechische middenklasser al gezien en zijn razend enthousiast. Er komt een scala van uitvoeringen en een internationale jury die de nieuwe Škoda gepresenteerd kreeg vond de auto lijken op een Lancia of een Rover, wat kennelijk dus beter is dan het aanzicht van een Škoda. De naam van de nieuweling is ook al bekend. Die wordt OCTAVIA.

Ook bij de importeur van Škoda, Pon Mobiel in Voor-schoten, is men blij verrast. Dat de OCTAVIA iets weg zou hebben van de Seat Toledo/Cordoba, zoals sommigen zeggen valt daar niet in goede aarde. "De wagen is veel groter en je moet denken aan een auto als de AUDI A 4" aldus de directie. Feit is inderdaad dat het zwaardere type uitgerust is met een Audi-motor. De basisversie krijgt een VW-motor en ook andere onderdelen zijn van Duitse herkomst. Gelet op de stevige vinger die Volkswagen in de Škoda-pap heeft, ligt dat ook voor de hand.

- Ook Siemens blijft actief in de Tsjechische republiek. In het Noord-Moravische Rožnov wordt een fabriek gevestigd die apparatuur voor auto's gaat maken. De investering gaat een half miljard kronen bedragen. De nieuwe onderneming gaat de productie in gelijksoortige fabrieken in Plzeň en Stříbro aanvullen en heeft in VW en Ford bij voorbaat al afnemers gevonden.

- De Tsjechische Nationale Bank heeft berekend dat de directe buitenlandse investeringen in de Tsjechische republiek sedert begin 1990 in totaal ongeveer 6 miljard US-dollars hebben bedragen, dat is omgerekend ruim 160 miljard kronen. Eind mei 1996 bedroeg de Tsjechische reserve aan deviezen het lieve bedrag van 12,6 miljard US-dollars. Dat was wel vijfhonderd miljoen minder dan twee maanden eerder. Alarmerende berichten in de Tsjechische pers over enorme dalingen van de reserve lijken wat overdreven, al is het wel een feit dat de handelsbalans nogal wat maanden in de min heeft gezeten en vooral het inkomend toerisme voor compensatie heeft moeten zorgen.

- Bij de verkiezingsstrijd in Tsjechië werden kritische woorden gewijd aan de positie van vooral de gepensioneerden. Een aparte partij voor gepensioneerden die aan de parlementsverkiezingen deelnam behaalde meer dan drie procent van de stemmen, maar te weinig om zetels toegewezen te kunnen krijgen. Toch was er voor de ouderen een goed berichtje. Het Praagse vervoersbedrijf MHD (metro, tram en bus), heeft besloten dat personen boven de zeventig in het vervolg niet meer hoeven te betalen. In een commentaar noemt de Prager Zeitung dit een goede sociale maatregel op maat, beter dan ingewikkelde subsidieregelingen via de sociale diensten. Zeer pragmatisch, zegt de krant, en te danken aan het feit dat de leiding van MHD nog niet wil handelen als de managers van al geprivatiseerde bedrijven die alleen maar inzetten op "omzet, winst en vermindering van arbeidsplaatsen en elke prijsverhoging als een groot succes vieren".

- Siemens is niet alleen actief in de Tsjechische republiek, via de Oostenrijkse dochtermaatschappijen wordt ook in Slowakije flink geïnvesteerd. In de laatste vier jaren ging het om 116 miljoen Duitse markten. In 1995 had het concern in Slowakije meer dan 4000 werknemers, die voor een omzet van DM 303 miljoen zorgden. De veruit belangrijkste vestiging is in Bratislava, een honderd procent dochter van Siemens Oostenrijk, waar vooral telecommunicatie en medische apparatuur wordt gefabriceerd.

- Half juni heeft de politie in Noord-Bohemen een bende opgerold, die verantwoordelijk zou zijn voor een groot aantal autodiefstallen. Meer dan dertig verdachten kwamen achter slot en grendel. Uit het ingestelde onderzoek is tot nu toe gebleken dat vooral Duitse toeristen het slachtoffer zijn geweest en dat het grootste deel van de buit naar Polen en Rusland is gegaan. Hoewel de politie erg tevreden over de actie is, wordt er van alle kanten op gewezen dat het bendewezen hoogstens een tikje heeft gehad. Het aantal diefstallen blijft stijgen. Stuurklemmen en elektronische beveiligingen vormen voor deskundige dieven nauwelijks een probleem. In 1995

verdwenen in Praag gemiddeld per dag 25 personenauto's, waarmee het record van Boedapest (30 per dag) al aardig benaderd wordt. Opvallend is dat nieuwe Škoda's van het type Favorit en Felicia steeds meer in de belangstelling komen. Het aantal gestolen buitenlandse auto's is minder geworden. Volgens waarnemers gaat ook oplichting van de verzekeringsmaatschappij in Tsjechië een steeds grotere rol spelen. Het zou al in een kwart van de aangiften om een gefingeerde diefstal (maar in werkelijkheid een stiekeme verkoop) gaan, in de hand gewerkt door de schaarste aan goede tweedehandsauto's als gevolg van verscherpte invoerbepalingen.

- De in Duitsland wonende Elisabeth Pezold, een lid van de befaamde adellijke familie Schwarzenberg is door het gerechtshof in Praag in het ongelijk gesteld wat betreft haar aanspraak op teruggave van eigendommen die na de tweede wereldoorlog door de Tsjechoslowaakse staat zijn onteigend. De eiseres meende door vererving in de rechten van overleden familieleden te zijn getreden. De rechters oordeelden dat er geen rechten waren die hadden kunnen vererven, omdat de staat vóór 25 februari 1948 al eigenaar van de bezittingen was geworden. Onteigeningen die op 25 februari 1948 voltooid waren, gelden immers als rechtmatig. Voor Elisabeth Pezold een tegenvaller van zo'n veertig miljard kronen. Op het verlanglijstje stonden enkele honderden objecten, waaronder de kastelen Hluboká nad Vltavou, Třeboň en Český Krumlov.

Jan van Gastel

Uit de Carolina E-Mail News

Tsjechië

(Hoewel de verkiezingen inmiddels achter de rug zijn, leek het ons toch aardig om te lezen wat de politieke partijen tijdens de verkiezingscampagnes over buitenlandse politiek en de veiligheid hebben gezegd. Red.)

- Buitenlandse politiek.

In hun verkiezingscampagnes steunt de meerderheid van de grote politieke partijen de inspanning van de regering voor een zo snel mogelijke toetreding van de Tsjechische republiek tot de EU en de NATO. De regerende coalitiepartijen KDU-ČSL, ODA en ODS, en zelfs de grootste oppositiepartij ČSSD, vinden dat Tsjechië deel uitmaakt van de Euro-Atlantische gemeenschap en onderschrijven de waarden van de democratie en de mensenrechten.

Over de nieuwe vorm van de EU verschilt men echter van mening. De ČSSD kan zich vinden in de Akkoorden van de Maastricht. Volgens de ODS moeten de lidstaten de basis vormen

van de toekomstige EU en haar soevereiniteit is een afgeleide van de soevereiniteit van de individuele staten. De ODA wijst verregaande bevoegdheden van EU-organen niet af, echter, zodanig beperkt, dat de Unie 'te allen tijde efficiënt kan onderhandelen en beslissen in zaken die belangrijk zijn voor de levensomstandigheden'. KDU-ČSL en ČSSD dringen aan op een referendum voor een wel of niet toetreden tot de Europese Unie.

De vier partijen zijn het erover eens dat het lidmaatschap van de NATO 'de enige reële manier is om de veiligheid van Tsjechië te verhogen' (KDU-ČSL) en dat 'een gezamenlijke defensie effectiever en goedkoper is dan een individuele' (ODS). Gelijktijdig erkennen zij dat lidmaatschap van de NATO betekent: verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid van de Euro-Atlantische gemeenschap. De sociaal-democraten ČSSD streven naar een kernwapen-vrije status binnen de NATO, de coalitiepartijen zijn voor een lidmaatschap 'met alle rechten en plichten ervan' (ODS). De ČSSD eist een referendum over de toetreding. KDU-ČSL en ČSSD waarschuwen dat de 'Europese veiligheid ernstig bedreigd wordt als landen die zijn ontstaan door het uiteenvallen van

Vladimír Jiránek

*Končíme, pánové. Končíme!
Stoppen, meneer. Stoppen!*

de Sovjet-Unie uitgesloten worden'.

Alle partijen willen goede betrekkingen met de buurlanden. Met betrekking tot Duitsland weigert men te tornen aan 'het resultaat van de Tweede Wereld Oorlog' (ČSSD). ODS vindt economische samenwerking binnen de CEFTA (Centraal Europese Vrijhandels Ruimte) belangrijk en de ČSSD wil met name de contacten met Slowakije verder ontwikkelen.

Op het gebied van liberalisatie en internationale handel zegt de ČSSD 'importheffingen niet uit te sluiten', terwijl de coalitiepartijen 'elke vorm van protectionisme afwijzen'.

Van de partijen die volgens de peilingen de kiesdrempel voor het parlement halen, zijn de extreem rechtse Republikeinen SPR-RSČ en de communistische partij van Bohemen en Moravië KSČM tegen het lidmaatschap van de NATO. De buitenlandse politiek van KSČM is gebaseerd op 'het versterken van de soevereiniteit en bestaansrecht van ons land tegen de groeiende afhankelijkheid van Duitsland en de VS'. De SPR-RSČ wil 'de extravagante staatsuitgaven in de vorm van steun aan de failliete UNO, UNESCO, Europese Bank voor Wederopbouw enz. inperken'.

- Veiligheid.

De meningen van de meeste partijen zijn gebaseerd op het idee dat de burgers zich onveilig voelen door de criminaliteit, maar tegelijkertijd geen vertrouwen hebben in de politie. Criminaliteit stond lange tijd bovenaan op de lijst van belangrijke discussiepunten. Echter, de snelle groei van de criminaliteit is de afgelopen twee jaar tot stilstand gekomen.

Volgens het dagblad MF Dnes wenst 84 procent van de Tsjechen een verandering in het beleid ter bestrijding van de criminaliteit. Alleen de ODA en ČSSD kwamen met concrete voorstellen waardoor men zich veilig zal voelen.

ODA wil patrouilles in micro-gebieden instellen, waar de politie te allen tijde aanwezig is. Op de 5000 burgers moet er 1 agent zijn. ČSSD wil uitbreiding van de politie in de provincie en de gemeentes en een samenvoeging van de staats- en gemeentepolitie.

- Tijdens een interview met het Duitse weekblad Focus, heeft de voorzitter van de Sociaal Democraten Miloš Zeman premier Vaclav Klaus met Hitler vergeleken. "Stelt u zich eens voor dat Klaus zegt: 'Ik ben voor het recht op zelfbeschikking, voor de Ombudsman, tegen het witwassen van zwart geld en voor het Europese Sociale Charter'. Dat zou zijn alsof Hitler zou zeggen: 'Ik hou van Joden'".

Deze uitspraak zorgde voor een enorme opschudding in de Tsjechische pers. Het linkse dagblad Pravo opende met de kop "Zeman schoot in zijn eigen voet". Zeman ontkende echter dat hij Klaus met Hitler wilde vergelijken. Klaus weigerde commentaar te geven op de uitspraak, maar zei tijdens een radio-interview: "Hoewel ik mij niet zo veel van Miloš Zeman aantrek en in principe zijn politieke ideeën niet deel, beschouw ik hem als elk andere politicus, met wie ik kan onderhandelen en bereid ben te onderhandelen".

Algemeen Directeur

Kleine, profitabele onderneming zoekt voor hun Tsjechische vestiging een Algemeen Directeur.

Onze activiteiten zijn gericht op de Grafische Industrie en op het industriële gebruik van zelfklevende produkten. Als Managementteamlid bent u eindverantwoordelijk voor de Tsjechische vestiging. U richt zich in belangrijke mate op de operationele kant van de organisatie. U tracht een efficiënt opererende organisatie te creëren. De kandidaat dient bij voorkeur van Tsjechische afkomst te zijn of het Tsjechisch in woord en geschrift te beheersen.

U bent een enthousiaste, gedreven persoonlijkheid, die strategisch kan denken en praktisch kan handelen. U straalt degelijkheid uit en hecht veel waarde aan kwaliteit. U bent gewend in termen van oplossingen te denken en u bent initiatiefrijk.

Profiel: leeftijd 28-40 jaar; geslacht: man; Opleiding: Middelbaar niveau, VWO, Economie, Bussines Administration.

Talen: Tsjechisch, Engels, Nederlands.

Gelieve uw CV met pasfoto te sturen naar: Novum (Holland), Hradištko p. M. 123, 252 09 Hradištko, Tsjechische Republiek.

- Vreemdelingenpolitie verdacht van omkoperij.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken houdt de vreemdelingenpolitie al geruime tijd in de gaten wegens vermoedens dat er documenten en visa worden verstrekt tegen betaling. Tot nu is slechts een agent aangehouden, maar de onderzoekers zeggen dat er meer gevallen bekend zijn. De agent wordt verdacht van het onreglementair verstrekken van een visum of een verblijfsvergunning, maar men heeft omkoping nog niet kunnen bewijzen. Het vermoeden bestaat dat de vreemdelingenpolitie vaak geld krijgt aangeboden van Russen en voormalige Joegoslaven. De geruchten gaan dat de buitenlanders DM 10.000 voor een Tsjechisch paspoort betalen en DM 2000 voor een visum.

- Op 4 juli heeft president Havel een nieuwe regering benoemd, met Vaclav Klaus, voorzitter van ODS, als premier. Net als de vorige regering, bestaat de nieuwe regering uit een coalitie van ODS, KDU-ČSL en ODA.

De volgende ministers zijn benoemd:

- Van ODS:

- Premier	: Vaclav Klaus (55)
- Buitenlandse Zaken (tevens Vice Premier)	: Josef Zieleniec (50)
- Financiën (tevens Vice Premier)	: Ivan Kocárník (52)
- Binnenlandse Zaken	: Jan Ruml (43)
- Onderwijs	: Ivan Pilip (33)
- Volksgezondheid	: Jan Straský (56)
- Transport	: Martin Říman (35)
- Sociale Zaken	: Jindřich Vodička (44)

- Van KDU-ČSL:

- Landbouw	: Josef Lux
- Cultuur	: Jaromír Talfí (46)
- Defensie	: Miloslav Výborný (44)
- Regio- en Gemeen- schapsontwikkeling	: Jaromír Schneider (56)

- Van ODA:

- Industrie	: Vladimír Dlouhý (43)
- Justitie	: Jan Kalvoda (43)
- Milieu	: Jiří Skalický (40)
- Zonder portefeuille	: Pavel Bratinka (50)

In het regeerakkoord staat dat men de woningbouw wil uitbreiden, streven naar meer betaalbare huren en financiering van de veranderingen in de gezondheidszorg. De coalitiepartners willen het transportsysteem, zoals de wegen, het spoor en de vliegvelden, op internationaal niveau brengen en ook het regionale openbaar vervoer. De laatste jaren is een groot aantal verlieslijdende, regionale lijnen opgeheven. Het is moeilijk om naar de steden te gaan voor werk, school, medische hulp of bezoek aan theaters. Het regeerakkoord wil hiermee de meest urgente problemen van het dagelijkse leven in de afgelopen jaren oplossen.

Afgesproken is dat in alle regeringsbeslissingen alle coalitiepartijen moeten deelnemen. Bij wijzigingen van de regering zal de verhouding van de coalitiepartijen, 8-4-4, gehandhaafd worden.

Carpooling

Carpooling

Carpooling

Gaat u naar Tsjechië of Slowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechië of Slowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen de gegadigden tot elkaar te brengen. De heer Truin is dagelijks telefonisch bereikbaar onder telefoon nr. 020-692 5770

Slowakije

- Mečiar uit kritiek op Tsjechische buitenlandse politiek.

De Slowaakse premier Mečiar heeft scherpe kritiek geuit op de weigering van de Tsjechische regering voor een nauwere samenwerking tussen de Midden-Europese staten inzake de toetreding tot de EU en de NATO.

Uitbreiding van de NATO zonder rekening te houden met de bezorgdheid van Rusland leidt tot de vorming van een Russisch-Chinees-Arabisch blok, zei Mečiar tegen buitenlandse journalisten tijdens een persconferentie in Bratislava. Mečiar verwees echter direct antwoord te geven op de vraag of Slowakije plaatsing van kernwapens binnen haar grenzen toe zal staan, als het lid is van de NATO: "Slowakije wil volwaardig lid worden van de NATO, maar in een project voor de totale beveiliging van Europa mogen er geen uitzonderingen zijn".

De Tsjechische premier Klaus, in reactie op de kritiek van Mečiar, zei dat de Tsjechische regering een vriendschappelijk beleid voert ten opzichte van Slowakije en tracht de bilaterale samenwerking in stand te houden.

- Jozef Číž, die met het onderzoek naar de ontvoering van Michal Kováč jr., zoon van de Slowaakse president, bezig was stopt wegens gebrek aan bewijs het onderzoek.

Eerder hebben Jaroslav Šimunič en Petr Vačok het onderzoek naar de ontvoering geleid. Beiden kwamen tot de conclusie dat de Slowaakse inlichtingendienst Michal Kováč jr. heeft ontvoerd. Op basis van verzameld bewijsmateriaal heeft Vačok een aanklacht voorbereid tegen twee agenten van de geheime dienst. Maar in opdracht van procureur-generaal Milan Valo moest de aanklacht gestopt worden en werd Vačok, evenals zijn voorganger Šimunič, uit het onderzoek teruggetrokken.

- In een opgenomen telefoongesprek tussen de Slowaakse minister van binnenlandse zaken Ludovit Hudek en het hoofd van de Slowaakse inlichtingendienst Ivan Lexa, dat door Radio Twist openbaar is gemaakt, eiste Lexa dat Vačok uit het onderzoek naar de ontvoering van Michal Kováč zou worden teruggetrokken. Hudek verzekerde vervolgens, dat hij Vačok uit het onderzoek zou terugtrekken.

Volgens de oppositie bewijst de opname eens te meer, dat Slowakije door de maffia geregeerd wordt en zij eist het aftreden van Hudek. Het voorstel van de oppositie voor een discussie in het parlement over het aftreden van Hudek werd aangenomen, maar de motie van wantrouwen tegen hem werd door het parlement verworpen.

- Scheuring in de Slowaakse coalitie?

De SNS (Slowaakse Nationale Partij), de regerende coalitiepartner van HZDS (Beweging voor een Democratisch Slowakije), heeft het regeringsbeleid zwaar aangevallen. SNS, bekend als zijnde radicaal en niet wijkend voor de oppositie, heeft via haar voorzitter Jan Slota bij de oppositie om een wapenstilstand gevraagd. Slota wil een buitengewone vergadering in het parlement aanvragen om een voorstel in te dienen, zodat de oppositie controle kan uitoefenen over de privatisering en de geheime politie. De andere coalitiepartner, de Slowaakse Arbeiders Unie, sloot zich bij het initiatief van SNS aan toen haar vertegenwoordiger Štefan Gavorník, die tevens voorzitter is van het Nationale Staatseigendom Fonds, verklaarde dat er in het Fonds veel illegale praktijken zijn.

De Slowaakse premier Vladimir Mečiar sprak op 5 juni met Slota over de privatisering en stemde toe in een uitgebreidere controle over de geheime politie.

- De Slowaakse premier Mečiar, die direct na de verkiezingen premier Klaus feliciteerde met zijn overwinning en hem geluk wenste bij het vormen van een nieuwe regering, zei dat de coalitie de prijs heeft moeten betalen voor het niet willen decentraliseren van de overheidsinstellingen. Mečiar zei dat de Tsjechische verkiezingen aantonen hoe wankel Europa is.

"De Slowaakse weg onderkent de stabiliteit en het is daarom belangrijk om hier de vrede te bewaren", zei Mečiar tegen het Tsjechisch dagblad MF Dnes.

TSJECHISCHE PORTRETTE (XXVIII)

Peter Chelčický en de Boheemse Broeders

Verdiept men zich in de geschiedenis van de Europese reformatie, dan blijkt er sprake te zijn van een brede stroom, die zowel West-Europa als Bohemen, Polen, Hongarije en Zevenburgen overspoelde. Wanneer ik mij beperk tot Bohemen, dan valt het op, dat zich hier geen geïsoleerde beweging ontwikkelde, maar dat er een samenhang bestond met stromingen elders. Zo onderhielden Praagse kerkhervormers contacten met de Nederlandse Moderne Devotie. In Zuid-Bohemen trof men de radicale Waldenzen aan, uit Italië afkomstig. Zij stonden positief tegenover lekenprediking, wezen persoonlijk bezit af en oefenden kritiek uit op het immorele leven van veel vertegenwoordigers van de clerus. De grote Boheemse hervormer Jan Hus vond zijn belangrijkste inspiratie in het werk van de Engelse reformator John Wyclif (1328-1384), wiens geschriften door Tsjechische studenten naar Praag werden meegenomen. Wyclif loochende de leer der transsubstantiatie, eiste apostolische armoede voor de kerkelijke hiërarchie en ging uit van de onzichtbare kerk, niet geleid door de paus, maar door Christus. De bijbel is voor de radicale Wyclif de enige kenbron van de Openbaring. Hoewel Hus in zijn voetsporen is getreden, was hij toch gematigder en zocht hij geen breuk met de rooms-katholieke kerk.

Hervormingen van Hus

De hervormer Jan Hus
(1369-1415)

Hus streefde naar een zuivering van de kerk. Anders dan Wyclif verwierp hij de transsubstantiatie van brood en wijn tijdens de mis niet. Wel viel hij in het openbaar de misstanden in de rooms-katholieke kerk aan. Hij ijverde bovendien voor de mis in de Tsjechische taal. Hus keerde zich in zijn felle preken in de Bethlehemska-pel in Praag tegen de aflaathandel, de simonie (de verkoop van geestelijke ambten) en de betaling voor sacramenten als doop en laatste oliesel. "De overdreven liefde voor het goud beheerst de hoge geestelijkheid" aldus Hus, die zijn opvattingen neerlegde in zijn boek "De ecclesia" (Over de kerk). Hus werd naar Konstanz ontboden om zich op het concilie te verdedigen. Hij dacht veilig te zijn door een vrijgeleide van keizer Sigismund, de broer van de Boheemse koning Václav IV. De afloop is bekend. Hus stierf in 1415 op de brandstapel. Pas in het herdenkingsjaar 1965, 550 jaar na de marteldood van Hus, verklaarde de paus dat Hus geen ketter was!

De dood van Hus heeft verstrekkende gevolgen voor Bohemen gehad. Tegen de bedoeling van Hus kreeg de hussietische beweging een revolutionair en nationaal

karakter. Kenmerkend voor de hussieten waren de nadruk op het lekenelement, de lezing van de bijbel, het moreel rigorisme, dat zich keerde tegen het wereldse leven van veel priesters. Het symbool van de hussieten, op hun vaandels afgebeeld, was de "lekenkelk". Zij pleitten immers voor de "communie onder tweeërlei gedaanten" (sub utraque specie), brood en wijn voor alle gelovigen, waarmee men in feite het geloof "democratiseerde".

Binnen de hussietische beweging ontstond een gematigd reformatorische groep. Vanwege hun eis dat bij het Avondmaal de kelk ook aan leken zou worden uitgereikt, werden deze gematigden "calixtijnen" (calix = kelk) of ook utraquisten genoemd naar het "sub utraque specie". De strengere groep kreeg de naam Táborieten naar hun vesting Tábor (genoemd naar de bijbelse berg). Deze radicaal protestantse Táborieten verwierpen de verering van heiligen en de roomse opvatting over het vagevuur. In hun in 1420 gestichte, versterkte vesting Tábor wilden de radicale hussieten de wederkomst des Heren afwachten. De hussietische beweging strekte haar

invloed ver buiten Bohemen uit. Hussietische onlusten ontstonden in Doornik, Bamberg, Passau, Maagdenburg en Worms. Maar ook in ander opzicht zou deze beweging zich doen gelden. De Táborieten verklaarden dat niemand eigen bezit zou hebben en alle bezit gemeenschappelijk was. De broeders en zusters van Tábor, hoofdzakelijk bestaande uit boeren en ambachtslieden, kregen steun van vertegenwoordigers van de lagere adel, die kerkelijke bezittingen in beslag hadden genomen. Er heerste volkomen gelijkheid in Tábor en ieder, die zich van Rome afwendde, was welkom. Wel was iedere Táboriet verplicht kerkdiensten bij te wonen, zodat ieder voldoende kennis bezat van de Heilige Schrift. Er kwam evenwel een eind aan deze fanatieke religieuze gemeenschap toen de Boheemse koning George van Poděbrady (1458-1471), die tot de gematigde hussieten behoorde en de stad veroverde, omdat hij een verzoening met de paus nastreefde.

Peter Chelčický

Intussen hadden de katholieke vorsten op instigatie van de paus door interventieoorlogen gepoogd de hussietische beweging te vernietigen en hiermee de Tsjechische onafhankelijkheid. De vijf kruistochten, die tussen 1420 en 1431 werden ondernomen, liepen op niets uit dankzij het felle verzet van de hussieten. Met reden schreef Luther over deze eerste reformatorische beweging in 1520 aan Spalatino: "Wir sind alle Hussiten, ohne dass wir es wissen".

Midden in het geweld van de bloedige hussietenoorlogen was een eenzame stem te horen, die opriep tot vrede. Het was de stem van de Zuid-Boheemse Peter Chelčický. Volgens hem was oorlog in strijd met het vijfde gebod en zelfs een gerechtvaardigde oorlog was niet te verdedigen, ook niet van de hussieten! Hij geldt als de geestelijke vader van de Boheemse Broederuniteit. In een kernachtige taal preekte deze Boheemse hervormer in zijn polemische tractaten en met name in zijn "Postilla" en zijn "Siet'viery" (Het net van het geloof) een soort oerchristendom met afwijzing van geweld, waarbij hij bovendien staat en kerk kritiseerde. Een christelijke staat was voor hem een contradictio in terminis, omdat deze op dwang en geweld was gebouwd, terwijl Christus vrijwillige navolging eiste. Sedert Constantijn de Grote en het pact tussen kerk en staat waren beide op een heilloze weg geraakt. De deelneming aan de macht van de staat is een kwaad, maar ook ieder verzet tegen de staat is uit den boze. De christen moet de staatsmacht dulden, belastingen betalen en herendiensten uitvoeren, maar wel de krijgsmacht en de eed weigeren, terwijl het bekleden van staatsambten onaanvaardbaar was, dus ook deelneming aan het werk van rechtbanken enz.. Chelčický's geloof was zowel evangelisch als apocalyptisch: het ging immers uit van de spoedige wederkomst van Christus.

Het christelijk anarchisme van Chelčický

In het oerchristendom, dat Chelčický predikt, is geen plaats voor kloosters en geestelijke orden, omdat zij slechts een menselijk, niet-bijbels instituut vormen. Ook de bedelorden vinden in zijn ogen geen genade, omdat zij het gebod negeren: "Wie niet werkt, zal niet eten". De kerk zal haar eigendom moeten afstaan zodat de macht van de clerus zal verdwijnen. De ware priester moet Christus in armoede en dienstbaarheid navolgen. Paus en kerk zijn volgens hem de twee walvissen, die het grootste gat in "het net van het geloof" gemaakt hebben. Chelčický preekt evenwel geen duizendjarig rijk zoals andere utopische denkers uit de middeleeuwen. Kern van zijn leer is slechts: terugkeer naar het zuivere oerchristendom. Van de sacramenten meent hij dat alleen de doop en het avondmaal van betekenis zijn. Met de wederdopers vindt hij de doop van volwassenen zinvoller dan de kinderdoop. Evenals de "ketterse" Waldenzen hecht Chelčický grote waarde aan handenarbeid, aan landbouw en ambacht, die hij ook van de priesters verlangt. Van handel en het stadsleven heeft hij een afkeer. Het heftigst verzet hij zich tegen de adel, die van de arbeid van anderen leefde en de horige boeren als vee behandelt. Chelčický introduceerde hier voor het eerst een systeem van niet-monastieke broederorden met een pacifistisch uitgangspunt in de geest van de Bergrede. Hij verschilde zowel van Wyclif als van Hus omdat beiden de staat erkenden en deze zelfs boven de kerk stelden.

De Boheemse Broeders

Chelčický's leer lag aan de basis van Boheemse Broederuniteit, die vooral onder de gematigde hussieten aanhang vond en in 1467 definitief met de rooms-katholieke kerk brak, hetgeen leidde tot eeuwenlange vervolgingen. Nieuwe leden moesten een proefperiode ondergaan. De bisschoppen van de Boheemse (of Moravische) Broeders werden onder het aanroepen van de

heilige geest door het lot aangewezen. Duitse groepen vormden zich in Landskron en Fulnet. Maar zoals bij vele van soortgelijke bewegingen maakt op den duur een zekere verwereldlijking zich van de Boheemse Broeders meester. Het was immers onvermijdelijk met "de wereld" compromissen te sluiten. Het celibaat voor priesters werd afgeschaft, evangelische armoede niet langer vereist. De aanvankelijke kritische houding tegenover de wetenschap maakte plaats voor een meer positieve instelling. Hieraan is het te danken, dat onder bisschop Blahoslav de bijbel in het Tsjechisch werd vertaald, waarbij men zich baseerde op de Griekse en Hebreeuwse oerteksten (de Kralice-bijbel, 1578-1593). Deze bijbel vormde het begin van de ontwikkeling van een Tsjechische letterkunde. Ook nam men nu openbare ambten aan en sommige broeders wisten zelfs aanzienlijke rijkdommen te verwerven. In Duitsland kregen de Boheemse Broeders steeds meer bekendheid. Zij studeerden aan Duitse universiteiten en lieten in 1507 in Neurenberg een Tsjechische en in 1511 een Latijnse Apologie drukken, die zij ter goedkeuring aan Erasmus zonden. Deze uit het hussitisme voortgekomen gemeenschap heeft meer invloed uitgeoefend dan veelal wordt verondersteld.

De Bijbel van Kralice, Tsjechische vertaling van de Boheemse Broeders

Het onthakken van de eerste boom voor de bouw van Herrnhut

Graaf van Zinzendorf, die in 1722 op zijn landgoed in Saksen de kolonie Herrnhut (onder 's Heren Hoede) stichtte voor vervolgte broeders. Zelf liet hij zich in 1737 tot bisschop wijden. Hiermee was de bekende gemeente der Herrnhutters geboren, die sterk door het piëtisme en het lutheranisme is beïnvloed.

In Nederland werden zij vertegenwoordigd door de Evangelische Broedergemeente. Vanuit hun centrum in Zeist hebben zij door hun contacten met de West-Indische Compagnie veel zendingswerk verricht, o.m. in Suriname, waar zij het onderwijs ter hand namen en ziekenhuizen stichtten. Het was slechts één van de vele relaties tussen Tsjechië en Nederland!

Peter Krug

VAN EN OVER TSJECHIË - DIVERSEN

Tielse Nancy Engelen wil hotel glans van weleer teruggeven.

Onder deze kop ontving de redactie een knipseltje uit een krant (we konden niet achterhalen welke) van 8 juni 1996. Hierna een korte bloemlezing.

Hoeren, tuinkabouters en knuffeldieren verwelkomen de reiziger uit het westen zodra hij of zij de Tsjechische Republiek inrijdt, maar Nancy Engelen ziet dat niet meer, zo vaak heeft ze de route al gereden. Ze is directeur van een hotel in Bílá Třemešná (nabij Dvůr Králové n.Lab.) ongeveer 150 km noordoostelijk van Praag, dat ze nu poogt in haar oude glorie te herstellen. "Als je maar lang genoeg volhoudt en altijd blijft lachen dan lukt het", is haar mening.

Dušan Pálka

Nekuřte. Žvýkejte! (Niet roken. Kauwen!)

Zij probeert de Tsjechische nationaliteit te krijgen (omdat een buitenlands bedrijf voor minimaal 20% in Tsjechische handen moet zijn), maar dat vlot niet erg: de aanvraag tot naturalisatie ligt al twee jaar bij de autoriteiten. Toen ze enige tijd geleden gordijnen vanuit Nederland invoerde, moest ze bij de douane 34% invoerrechten betalen. Meteen betalen anders komen de gordijnen er niet in. Later is ze daar met succes tegen in beroep gegaan. Iets wat men nogal vreemd vond: Tsjechen zijn niet gewend dat iemand tegen de regels protesteert.

Zoals ook uit andere bronnen bekend is, blijft het moeilijk om aan (goed) personeel te komen. Omdat de officiële werkloosheid in Tsjechië 3% bedraagt, iets dat wij ons weer niet kunnen voorstellen, is het vaak een hele toer om geschikt (klantvriendelijk) personeel te krijgen. De een is ongeïnteresseerd, de ander drinkt te veel. Je kunt echter pas iemand ontslaan als je een opvolger gevonden hebt. Ze vertrouwt er op dat de gasten uit het westen zullen komen. De mensen in het westen moeten gaan begrijpen dat Tsjechië meer te bieden heeft dan Praag alleen.

"Het is een hele onderneming, maar een geboren optimist slaagt wel in Tsjechië" is Nancy's overtuiging.

Jan Vrijhof

"v Klokočově", een nieuwe naturistencamping in Tsjechië.

Op het moment dat u dit artikel leest, draait onze camping op volle toeren. Maar vandaag, 23 juni, een bewolkte zondagmiddag, moeten wij nog starten en zitten vol spanning hoe alles zal gaan lopen.

Wat is 'v Klokočově' (= In Klokočov)?

Nu is 'v Klokočově' een 20 ha. groot terrein, met in het midden een houten boerderij uit 1601, die nog gerestaureerd dient te worden. Daarnaast ligt een stenen boerderij uit 1908, welke dienst doet als woonhuis. Twee schuren maken de carrévorm compleet. De schuur die in vroegere periode de functie van koeiestal had is omgetoverd tot een schitterende ruimte met alle sanitaire voorzieningen, die voldoet aan alle hedendaagse eisen op het gebied van hygiëne en comfort. De tweede schuur, in voorgaande jaren de hooischuur, heeft de functie van ontmoetingsruimte gekregen. Aan de ene kant is er voor de allerkleinsten een ruimte gemaakt waar zij

kunnen spelen, zonder overrompeld te worden door de wat grotere kinderen. Er is voor hen een poppenhoek, een winkeltje, een binnenzandbak, een knutselhoek voor het plak-, vouw- en tekenwerk en de nodige spelletjes. Ook voor de groteren is er vermaak in de vorm van een tafeltennistafel, een basket en een dartbord. Daarnaast is er voor alle leeftijden een bibliotheek en een barruimte, met terras waar men kan genieten van het welbekende Tsjechische bier. Daarbuiten is er nog een glijbaan, een volleybalveld en een zwembijver van 80 bij 30 meter. Deze zwembijver kent een diep gedeelte voor de ervaren zwemmers onder ons en een flink stuk, dat veilig is voor de allerkleinsten.

Het terrein is 20 ha. groot en toch willen wij niet verder gaan dan 60 plaatsen. Zodoende kan iedereen zelf een plekje uitkiezen en is iedereen verzekerd van voldoende rust en ruimte. Het glooiende terrein wordt omringd door bossen aan de ene kant en biedt aan de andere kant een afwisselend uitzicht over bossen en goudgele korenvelden. Dit uitzicht is op bepaalde plaatsen kilometers ver en in deze landelijke omgeving zijn tal van fiets- en wandelmogelijkheden.

Op het terrein wordt dagelijks vers brood bezorgd en op enkele kilometers van de camping ligt het dorpje Vojkov, met een kruidenierszaakje en een postkantoor.

A - Nováček: Konečně vás vidím jinak, než v těch věčné otoupavých dřinách.

Dušan Pálka

Ha, mevrouw Nováček. Eindelijk zie ik u eens anders, niet met die eeuwige versleten spijkerbroek....!

Naar onze mening is dit een sublieme plek voor een naturistencamping!

Waar lig de camping 'v Klokočově'?

Vanuit Praag rijdt u richting Brno, afslag E55 richting Benešov, afslag nr. 18 richting Příbram. Vervolgens neemt u de afslag Vojkov, u rijdt het dorpje door, waarna u de eerste weg links en de eerste weg rechts neemt, hetgeen d.m.v. borden staat aangegeven.

Seizoen 1996 zijn wij geopend van 8 juli tot 30 augustus. Hebben wij uw nieuwsgierigheid met dit artikel gewekt, dan kunt u voor informatie terecht bij:

Gijs en Leny van den Boogaart, Ralph Bunchestraat 9, 5051 KW Goirle. Tel. 013-5347425.

rapide tours
TOURINGCAR-EN REISBURO

Specialist in Tsjechië

6-daagse reis naar Tsjechië.....f 325,-
incl. vervoer per luxe touringcar, 5 overnachtingen in de buurt
van Praag, halfpension, excursies, gids in Praag.

Vertrekdata: 2, 9, 16, 23 en 29 september;
7, 14, 21 en 28 oktober.

Reis u vast meer informatie ! Tel. 0592-543300

MUZIKALE NOTEN

Uit het fancubblad MORAVANKA en het boekje van de muziekvriendenkring AMATINKA nemen wij de volgende gegevens over:

Het wereldbepaalde Tsjechische blaasorkest Podhoranka komt in Partycentrum Rendering te Vlaagtwedde op vrijdag 30 augustus. Aanvang 21.00 u. Entree f 15, =.

Op zondag 1 september volgt een koffieconcert. Aanvang 11.00 u. Entree f 10, =. Reserveringen en info: Engbert Gruben, 0598-617901.

Op zaterdag 31 augustus is er in de feesttent op het marktplein te Oirschot een feestprogramma met Moravanka. Vóór het optreden van Moravanka spelen de Stuhlstädter Musikanten. Aanvang: 20.00 uur.

Zondag 1 september vindt er een blaaskapellenfestival plaats met o.a. De Geldropse Jagers uit Geldrop, De Rogstekers uit Nijnsel, De Klokkendorper Blaaskapel uit Aarle-Rixtel en de Roosdoncker Muzikanten uit Nuenen.

Aanvang: 12.30 uur. Kaartverkoop en info bij: Toon Linssen, 0499-310697; Ko v.d. Sande, 0499-397892 en Hans Willems 0499-577219.

Op zaterdag 28 september speelt Tufaranka vanaf 20.30 uur in de Harmoniezaal te Stein. Nadere informatie bij Henk Stortelder, tel. 046-4337868.

Vrijdag 4 oktober kunt u Moravěnka beluisteren te Bakel in garage van Lierop, Roessel 2. Info bij Jan van Driel. tel. 0492-342327.

Zaterdag 5 oktober is Moravěnka in België in de Harmoniezaal te Dielsen-Stokkum. Info René Bocken. tel. 0032-89 754887.

Zondag 6 oktober speelt Moravěnka in Hotel de Exelse Molen te Exel/Lochem. Aanvang 13.30 uur. Info: G. Nijkamp, 0573-253888.

Het is nog ver weg maar we noteren het alvast:

Zaterdag 26 oktober is Střbrnanka in Moergestel en op zondag 27 oktober in Sint Michielsgestel in ontmoetingscentrum de Huif, Hortensiastraat 2. Aanvang 14.00 uur. Info bij Toon van der Aa, tel. 073-5941602.

Eveneens op zaterdag 27 oktober is Prespolanka in Muntendam in de zaal de Menterne. Info bij Wiebo Gruben, tel. 0598.616271.

Op het nippertje ontvingen wij van de heer H. Bazuin uit Rolde het hieronder volgende:

Op zaterdag, 7 september a.s. om 20.00 uur zal in zaal Hingstman in Zeijen (bij Assen) het Tsjechische orkest Šohajka een concert geven. Entreprijs is f 15, = per persoon. Kaarten zijn telefonisch te bestellen bij de heer B.Speelman in Vries, tel. 0592-542903.

Zondag, 8 september a.s. wordt in Rolde (ook bij Assen) een blaaskapellendag georganiseerd, waaraan o.a. de volgende orkesten zullen deelnemen: Rovinečka uit 's-Hertogenbosch, Fehner Blaskapelle uit Hoogeveen, Šohajka uit Moravië.

De dag begint om 10.30 uur in de feesttent op de Brink in het dorp. De entree is gratis. Inlichtingen bij H. Bazuin te Rolde, tel. 0592-242041.

ONZE BOEKENPLANK

Love books

Deze keer wil ik graag de aandacht vestigen op een tweetal Tsjechische schrijfsters via

Women of Prague

Vorig jaar verscheen het boek 'Women of Prague' van W.A. Iggersová (Providence-Oxford, Bergham, 1995).

In deze bijzondere uitgave zijn een aantal portretten opgenomen van onder andere befaamde Tsjechische schrijfsters zoals Božena Němcová en Milena Jesenská.

Božena Němcová (1820-1930): de eerste vrouw in de Tsjechische literatuur en de auteur van 'De grootmoeder' - Babičká (in meer dan twintig talen vertaald) en diverse volksprookjes en sagen.

Milena Jesenská (1896-1944): journaliste en schrijfster die een emancipatoire rol speelde gedurende het begin van de twintigste eeuw en belangrijk was in het leven van Franz Kafka. (Meer informatie over beide vrouwen is te vinden in 'Ahoj' nr. 106 en 107, maart/april 1995). Aanbevolen.

Op 10 augustus was het 100 jaar geleden dat Milena Jesenská werd geboren. Ter herinnering aan dit feit onderstaande poëtische gedachten:

Aan Milena Jesenská

10 augustus
meer dan honderd jaar geleden
lijkt voorbij tijd

naamloos schijnt die dag
waarop jij, Milena Jesenská
het leven mocht beginnen
je zou kleur geven aan
het Praagse interbellum
en aan de brieven van Franz Kafka
jij prominente Tsjechische vrouw
dynamisch en eigenzinnig
flamboyant en gepassioneerd
zo ging je om met journalistiek
en minnaars

voorbij tijd? nee
als je weet
dat je bijna een eeuw later
schrijvers en relaties
inspireert.

Marijke van Dorst

*Restaurant
Bohemen*

**Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland**

Vlees- en visspecialiteiten

**Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692**

...

**tsjechrent
cottages**

*Znojmo - Vranov en Bitov
Vakantie in schilderachtige wijnstreek
Kastelen, meren, uitzichten, natuurparken, monumenten*

Vrijstaande woningen en appartementen, 2 - 26 pers. Tevens horsefarm accommodatie met uitgebreide paardrij(les) mogelijkheden en zeer luxe kamers. bv : 1 pers. f 25,- / 2 pers. f 35,- / 4 pers. f 55,- p/d.
Woning aan water voor 4 pers. f 340,- p.w / in hoogseizoen. Kwaliteit en low-budget door ons directe contact met de verhuurders. Onze vertegenwoordigers zijn in de directe omgeving aanwezig.
Afwisselend landschap met helder zwemwater en recreatie mogelijkheden
info: ma/za. tot 21.00u tel 0527-652830

Loflied op Holland

In 'AHOJ' nr. 119 van juni plaatsten wij het "Loflied op Holland en op de vreugdevolle bevalling van koningin Wilhelmina", een gedicht van Jaroslav Hašek dat na 87 jaar door Doeko Bosscher en Hans Renner (beiden verbonden aan de faculteit der letteren van de Universiteit Groningen) in het Nederlands is vertaald.

Het *Nieuwsblad van het Noorden* van 30 april '96 gaf uitgebreide achtergrondinformatie over de schrijver en het gedicht, hetgeen aardig is om over te nemen.

Maar liefst 87 jaar bleef het Tsjechische gedicht "Loflied op Holland en op de vreugdevolle bevalling van Koningin Wilhelmina" voor de Nederlandse lezers onbekend. Zo lang liet de Nederlandse vertaling op zich wachten. Aanleiding tot het schrijven van dit vers vormde de geboorte van het Nederlandse prinsesje Juliana op 30 april 1909. Het gedicht verscheen enkele dagen later in de bijlage 'Karikaturen' van het Praagse arbeidersblad Lid (Het Volk).

De schrijver van het 'Loflied' noemde zich voor deze gelegenheid Van den Hascheck. In werkelijkheid heette hij Jaroslav Hašek, de later wereldberoemd geworden auteur van de humoristische anti-oorlogsroman 'De lotgevallen van de brave soldaat Švejk', een roman die zich in de Eerste Wereldoorlog afspeelt en in 35 talen, inclusief het Nederlands, is vertaald.

In 1909, het geboortjaar van prinses Juliana, was de eerste Wereldoorlog echter nog niet in zicht, de brave soldaat Švejk moest nog worden gecreëerd en de 26 jaar jonge Prageenaar en bohémien Hašek leefde van het schrijven van journalistieke stukjes. Gedurende zijn korte leven (Hašek stierf in 1923 op 39-jarige leeftijd aan een overmaat aan drank) waren het er meer dan 1500: verhalen en humoresken, feuilletons en reportages, gedichten, populair-wetenschappelijke verhandelingen en wat dies meer zij, geschreven onder pseudoniem of onder zijn eigen naam.

Zijn voortbrengsels verschenen in allerlei Tsjechische periodieken variërend van radicaal anarchistische bladen of niemendalletjes tot gewichtige bourgeois kranten en specialistische tijdschriften. Kortom, Jaroslav Hašek schreef voor iedereen die maar wilde betalen. Dat daarbij de kwantiteit het vaak won van de kwaliteit, kon de begaafde journalist en populaire Tsjechische humorist niet deren. Hij had geld nodig om zijn hevige dorst te lessen.

Zonder drinken kon Hašek niet schrijven, aangezien de alcohol zijn beste vriend en inspiratiebron was. En zonder schrijven kwam er geen drank op de plank. Veel schrijven betekende voor Hašek dus veel drinken. Hij muntte in beide activiteiten uit als geen ander. De meeste stukken schreef hij in de kroeg en soms las hij deze eerst voor aan de gasten, uiteraard tegen een vergoeding in bier of schnaps.

Wanneer de schulden bij de kroegbaas betaald moesten worden en de aard van het artikel het toeliet, dan hadden zijn vrienden aan tafel inspraak in het stuk. Zij mochten een personage voor het verhaal aandragen (prijs twee kwartjes of vier pullen bier) of zelfs een gebeurtenis verzinnen.

Ten tijde van de 'vreugdevolle bevalling van koningin Wilhelmina' behoorde Tsjechië tot het Habsburger Rijk, de Oostenrijk-Hongaarse monarchie van de oude keizer Frans Jozef, of exacter uitgedrukt, tot de Oostenrijkse helft ervan. De Praagse intellectuelen en kunstenaars waren niet erg onder de indruk van de keizer en zijn monarchie, en vooral Jaroslav Hašek niet. In zijn humoristische verhandelingen moest de keizer het vaak ontgelden. Herhaaldelijk kwam de censor er aan te pas, zeker wanneer Hašek schunnige toespelingen maakte op het seksuele leven van de oude heer of wanneer hij het Weense hof voor schut zette. Juist voor dit soort Weense spottereien was de bijlage 'Karikaturen' bij uitstek geschikt.

Met de 'vreugdevolle bevalling van koningin Wilhelmina' week Hašek, die zelf uitgerekend op 30 april geboren was, van zijn favoriete Oostenrijks-patriottische thematiek af. Maar schijn bedriegt. Indirect neemt hij het Oostenrijkse bewind op de korrel, wanneer hij in zijn gedicht het Nederlandse volk een grote invloed op de staatszaken en op Wilhelmina in het bijzonder, toedicht: 'Streng houdt het volk haar in de gaten, veel vreugde is haar niet beschoren'. De boodschap luidde dat Wilhelmina weinig te vertellen had en dat het volk besliste.

■ Josef Lada maakte de tekeningen bij het gedicht van Jaroslav Hašek. Dit zijn enkele voorbeelden van de gemaakte tekeningen.

In Oostenrijk, evenals Nederland een constitutionele monarchie, lag dit iets anders. Het Weense parlement, de Rijksraad, was een zwakke vertoning. Parlementariërs van verschillende nationaliteiten en politieke achtergronden bestreden elkaar, soms in de letterlijke zin van het woord. Inktpotten, pennen en andere voorwerpen vlogen tijdens de zittingen door de lucht, ordinaire vechtpartijen ontbraken evenmin. De regeringen in het multinationale Oostenrijk kwamen langzaam tot stand, maar gingen snel ten onder. De saaie, doch plichtsgetrouwe keizer restte niets anders dan te regeren per decreet. Frans Jozef noemde het regeren dan ook liever 'fortwursteln', ofwel 'doormodderen'. Zijn keizerlijke decreten zonden de Tsjechen en andere volkeren niet. Zij vormden het bewijs dat in Wenen niet naar hen werd geluisterd.

De lezers van het 'Loflied op Holland' vonden het ongetwijfeld opmerkelijk te vernemen dat Hollanders, arm en rijk, oprecht van hun koningin hielden. De gevoelens van de gemiddelde Tsjech jegens de keizer kenmerkten zich door onverschilligheid. Uiteraard was men begaan met zijn niet benijdenswaardige persoonlijke lot. Tijdens het keizerschap van Frans Jozef stapelde zich de ene dynastieke tragedie op de andere: de broer van de keizer, aartshertog Maximiliaan, werd in Mexico door opstandelingen geëxecuteerd; zijn enige zoon, kroonprins Rudolf, pleegde zelfmoord met zijn maitresse Maria Vetsera; zijn vrouw, de mooie keizerin Sisi, werd door een fanaticus met een dolk vermoord... Maar écht houden van de keizer, dat ging de meeste Tsjechen toch te ver.

Hollandsche drachten

Een ander interessant aspect in het gedicht - wanneer wij de rol van prins-gemaal Hendrik gemakshalve overslaan - is het beeld van Nederland en Nederlanders. Hašek is weliswaar nooit in Nederland geweest, maar het beeld dat hij zijn lezerspubliek schetst is een toen gangbaar beeld van Nederland als een preuts land en van Nederlanders als een keurig en vooral zedig volkje. Op bewoners van Midden-Europa waar de mores in het openbaar destijds wat losser waren, moesten de 'Hollandse goede zeden' haast schijnheilig overkomen.

Een te groot waarheidsgehalte moet de Nederlandse lezer aan de stukken van Hašek niet toeschrijven.

De rijke fantasie van de auteur is hieraan debet. Waar de 'Wahrheit' in zijn verhalen eindigde en de 'Dichtung' begon interesseerde de schrijver weinig. Hašek ging het in de eerste plaats om het effect. Hij genoot er bovendien van om de lezer voor de gek te houden.

In dezelfde periode werkte Hašek als redacteur bij het populair-wetenschappelijke tijdschrift 'De wereld van de dieren'. Met de hem eigen ijver wijdde hij zich aan deze verantwoordelijke taak en wanneer er niet voldoende interessante berichten uit de dierenwereld voorhanden waren, verzoon hij het nieuws gewoonweg of dichtte hij de dieren niet bestaande eigenschappen toe.

Hašek introduceerde en beschreef tot dan toe onbekende sauriërs, zoals de vermaarde idiotosaurus. Veel opzien baarde ook de zogenaamde barnsteenvlo, een blind diertje uit de oertijd, waarvan de fossiele resten in barnsteen bewaard zijn gebleven. Of het onderzoek naar de muziekgevoeligheid bij varkens. Polemieken in andere tijdschriften volgden, wetenschappelijke autoriteiten gingen zich roeren.

De redacteur van "De wereld van de dieren" werd ontslagen na een schandaal dat hij veroorzaakte met de 'Siberische weerwolf', een zilvergrijs, in Siberië levend beest, zeer geschikt als waak- en verdedigingshond. Hij bood de Siberische weerwolf via het tijdschrift zelfs te koop aan. De trouwe lezers, onder wie echte hondenliefhebbers, raakten furieus en zegden hun abonnementen op.

Bij de vertaling van het Loflied van Jaroslav Hašek stuitten de auteurs op een raadsel. In het dertiende couplet ('Als Wilhelmina dikker wordt en alleman haar toestand toont...') komt behalve Den Haag nog een plaats voor die zij niet thuis konden brengen. Waar in Nederland ligt 'Sperry', zoals het oord in het Tsjechisch genoemd staat? Geen Nederlandse stad of dorp draagt deze naam. Welke plaats heeft Hašek dan wel met Sperry bedoeld?

Nederlandse deskundigen van faam werden geraadpleegd, maar wisten geen antwoord. Telefoontjes naar Praag brachten evenmin uitsluitsel. Zou Hašek zich in de Nederlandse topografie hebben vergist? Onmogelijk. Hij beschikte over een voortreffelijk geheugen en een behoorlijke geografische kennis.

Toch, Hašeks leef- en schrijfwijze kennende, ligt een oplossing voor de hand. Wellicht deze: net toen hij met het dertiende couplet van het Loflied bezig was, kwam de heer František Sperry, slager uit Vinohrady, de kavárna Union binnen. Hij zag Hašek zitten boven de vellen papier, liep naar de schrijver toe en zei: "Wedden, meneer de redacteur, dat het je niet lukt mijn naam in dit couplet te verwerken?" Hašek stopte met schrijven, keek de gast aan en antwoordde: 'Rondje bier en voor mij nog twee slivovits extra voor de moeite.' Vervolgens schreef hij in zijn mooie handschrift na Den Haag het woord Sperry.

En zo ligt sinds 30 april 1909 behalve Den Haag ook Sperry in Nederland. Alleen heeft u het tot de dag van vandaag jammergenoeg niet geweten!

Tsjechisch

of een van de
120 andere talen

Praktischoling

Praktischoling Antwoordnummer 1212, 6130 VB Sittard

Gratis telefonische helpdesk!

BINNENKORT:

**NEDERLANDSE TAALLES
VOOR TSJECHEN**

VRAAG INFORMATIE

BEL onze INFOLIJN: 046 - 452.99.88
Maandag t/m vrijdag 9.00 - 21.00, zaterdag 10.00 - 14.00 uur

Tsjechisch

of een van de
120 andere talen

Praktischoling

400 cursussen: Boeken met cassette, CD's, CD-i, DCC of videobanden!

Voor vakantie, zaken, werk, hobby en andere doelen.
voor beginners en gevorderden!

Gratis telefonische helpdesk!

• Afrikaans	• Fula	• Maleis	• Servisch
• Albanees	• Georgisch	• Marokkaans	• Sotho (Noord- en Zuid)
• Arabisch	• Grieks (Oud- en Nieuw)	• Melanisch	• Spaans
• Amharisch (7 soorten)	• Gujaraati	• Mongools	• Surinaams
• Anasos (Oost- en West)	• Hindi	• Moré	• Swahili
• Azerbeidzjaans	• Marathi	• Navajo	• Tagalog
• Bengaals	• Hebreeuws	• Nederlands	• Tahitaans
• Birmaans	• Hindi	• Noors	• Telugu
• Braziliaans	• Hongaars	• Oekraïens	• Thais
• Bulgaars	• Iers	• Oesbeeks	• Tibetaans
• Cajun	• Igbo	• Papiaments	• Tigrig
• Cambodjaans	• Indonees	• Perzisch	• Tsjechisch
• Catalaans	• Italiaans	• Poolse	• Tswana
• Cherokees	• Japanees	• Portugees	• Turks
• Chikarwa	• Jiddisch	• Punjabi	• Tser
• Chinees (3 soorten)	• Koreaans	• Roemeens	• Urdu
• Chinyanja	• Krio	• Russisch	• Vietnamese
• Choctaw	• Kinandi	• Salish	• Welsh
• Deens	• Koreaans	• Somali	• Xhosa
• Duits	• Lakota	• Soemali	• Yoruba
• Engels	• Lëtzebuerg	• Soemali	• Zuid-Afrikaans
• Estlands	• Letse	• Servo-Kroatisch	• Spaans
• Ethiopisch	• Litouws	• Shona	• Zweeds
• Filipijns	• Lets	• Singalees	
• Fins	• Litouws	• Soemali	
• Frans	• Luxemburgs	• Slowaaks	

BEL onze INFOLIJN: 046 - 452.99.88
Maandag t/m vrijdag 9.00 - 21.00, zaterdag 10.00 - 14.00 uur

Ja, ik wens gratis en vrijblijvend informatie
over de taal _____

Dhr./Mw. _____

Adres _____ Tel: _____

Postcode/Plaats _____

Ben opsturen naar: Praktischoling Antwoordnummer 1212, 6130 VB Sittard

ALLERHANDE

Een vreemd telefoontje

Onlangs werd ik gebeld door een man die inlichtingen wenste over de activiteiten van de VNTS. Ik vertel en vertel.... Plotsklaps vraagt hij of er ook Tsjechische vrouwen lid zijn van onze vereniging. Mijn antwoord was: "Ja, maar ook Tsjechische mannen en vanzelfsprekend veel Nederlanders". Voorts wilde hij nog weten hoevél Tsjechische vrouwen er lid zijn. Nou, daar heb ik geen idee van, dus ik kon er geen goed antwoord op geven. Toen kondigde hij aan dat hij de volgende dag wilde komen kijken, het adres had hij al genoteerd, waarop ik verbouwereerd zei dat dat niet nodig was, ik zou hem wel een folder en de laatste 'Ahoj' zenden zodat hij een indruk zou krijgen van de VNTS. Braaf noteer ik 's mans naam en adres.

Vreemde opmerking, denk ik nog. Waarom wilde hij naar mijn kantoorjte komen?

Een kwartiertje later gaat weer de telefoon; het is dezelfde man. Hij zegt dat het niet nodig is het materiaal te zenden. Het zit namelijk zo: zijn vriend heeft een Tsjechisch meisje en nu wilde hij ook zo graag een Tsjechisch meisje.

Na dit gesprekje moest ik vreselijk lachen want toen begon ik het te begrijpen. Zag hij mij voor een "madam" aan; en wat te denken van de VNTS ?

Hennie van der Burg

Taalactiviteiten Slowaaks en Tsjechisch: inventarisatie, informatie.

Alle informatie over taalcursussen Tsjechisch of Slowaaks, privé- en groepslessen, docenten en studiebegeleiders, tolken en vertalers, is zeer welkom bij dhr. D.J.Dragt; hij wil deze op zijn beurt graag doorgeven aan belangstellenden.

Ook voor informatie over leermethoden en hun geschiktheid voor zelfstudie kunt u terecht bij:

D.J. Dragt, Einsteinlaan 27,
7904 EA Hoogeveen;
tel. 0528-262915.

JAZYK Vertalingen

Tsjechisch, Russisch, Pools

TAALCOURSUSSEN

OP MAAT VOOR

BEDRIJF EN PARTICULIER

VERTALINGEN, REDACTIE
EN CORRECTIE

J. Steijnstraat 143, 1544 XL Zaandijk
tel. 075-6219870
fax/modem 075-6219870

**VAN URK BEMIDDELT HET GEHELE JAAR UW
VAKANTIE IN GEHEEL TSJECHIË**

**RUIME KEUZE UIT DIVERSE MOGELIJKHEDEN EN PRIJSKLASSEN.
UW KERSTVAKANTIE 1996/1997 KUNT U NU VAST BOEKEN!**

Inlichtingen bij:

**Van Urk, Amsterdam, telefoon 020 - 4193262
telefax 020 - 4193191**

ALLERHANDE

Cursus Tsjechisch

Bij de HCT-Volksuniversiteit te Den Haag is het ook dit seizoen weer mogelijk Tsjechisch te leren. De docente is drs. Martina Smit-Rřhová; beëdigd tolk-vertaler.

De HCT-Volksuniversiteit is gevestigd aan de Boylestraat 20 te Den Haag.

Tel.: 070-3636353/3647040.

Deze cursus brengt u een passieve en een actieve kennis van het Tsjechisch bij. Aan de hand van een beproefde methode leert u eenvoudige gesprekken te voeren, gesproken teksten te begrijpen en geschreven teksten te lezen.

De grammatica wordt systematisch behandeld, waarbij wel een groot beroep wordt gedaan op zelfwerkzaamheid. De lessen concentreren zich op oefenen in spreken en het verwerven van praktische kennis. Voor de luistervaardigheid wordt gebruik gemaakt van cassettebandjes met dialogen en voor de oefeningen en de grammatica van een lesboek dat de docente zelf heeft geschreven op basis van haar uitgebreide onderwijservaring. De cursus is primair gericht op beginners. Bij voldoende belangstelling kan echter ook een gevorderdencursus worden gegeven.

Vereist lesmateriaal:

"Tsjechisch - Ein Lehr- und Übungsbuch", door Miloslava Hrubá en Martina Smit; via het HCT te verkrijgen; kosten ca. f 56,-; kosten cassettebandje f 17,50.

EERSTE JAAR

Code	: TC-66
Dag	: dinsdagavond
Tijd	: 20.00 - 21.30 uur
Start	: 1 oktober
Plaats	: Boylestraat 20
Aantal lessen	: 24
Aantal cursisten	: 10 - 13
Prijs	: f 355,-.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het HCT of tot de docente, tel. (071) 521 10 34.

Standbeeld van de
heilige Václav

Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost de VNTS een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplaag van + 750 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 16,50;	5 nrs.	f 80,=;	10 nrs.	f 155,-
1/8 "	f 22,-;	" "	f 105,=;	" "	f 205,-
1/4 "	f 33,-;	" "	f 160,=;	" "	f 315,-
1/2 "	f 55,-;	" "	f 265,=;	" "	f 510,-
hele pag.	f 93,50;	" "	f 450,=;	" "	f 850,-

Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,
2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.